

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 9. 2013, čj. 8 A 52/2013 – 18,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. **Vymezení věci**

[1] Žalobou podanou městskému soudu dne 8. 4. 2013 se žalobce domáhá ochrany před nezákonným zásahem žalovaného. Součástí jeho žaloby je i stručné prohlášení o jeho majetkových poměrech. Usnesením ze dne 22. 4. 2013, čj. 8 A 52/2013 – 5, soud žalobce vyzval, aby ve lhůtě 10 dnů zaplatil soudní poplatek za podanou žalobu ve výši 2.000 Kč. Žalobce zaslal dne 10. 5. 2013 městskému soudu email, ve kterém uvedl, že výzvě nerozumí a že jeho žaloba zahrnuje také žádost o osvobození od soudních poplatků a žádost o ustanovení zástupce. Dne 27. 8. 2013 poslal městský soud žalobci přípis s výzvou k prokázání výše veškerých dávek, kterých je v současnosti příjemcem. Žalobce reagoval

emailem ze dne 6. 9. 2013, ve kterém uvedl, že nerozumí žádné výzvě soudu, proto urguje žádost o ustanovení zástupce.

[2] V záhlaví specifikovaným usnesením městský soud zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků, neboť žalobce nedoložil své současné majetkové poměry. Žalobcovo tvrzení, že nerozumí výzvám soudu, považuje městský soud za účelové.

[3] Proti usnesení městského soudu podal žalobce (stěžovatel) včasnou kasační stížnost. Uvedl, že v jiném řízení bylo obdobné prohlášení o majetkové situaci stěžovatele uznáno za věrohodné a dostatečné. Výzva soudu k doplnění žádosti o osvobození od soudních poplatků je šikanózní, neboť není „významnou“ změnou zjištění soudu, že žalobce je chudší, než byl. Stěžovatel uvedl, že není jeho povinností soudu dokládat, že nemá dostatek prostředků na kopie mnohých listin. Dále uvedl, že u správy městského soudu uložil dne 11. 6. 2013 aktuální potvrzení orgánu hmotné nouze. Stěžovatel má za to, že městskému soudu dostatečně doložil výši svých příjmů, upozornil navíc, že je mu přiznána pouze jedna dávka. Městský soud dále ignoroval žádost stěžovatele o ustanovení zástupce. Za nesprávné považuje stěžovatel poučení soudu o opravném prostředku proti napadenému usnesení. Odvolání ani kasační stížnost proti napadenému usnesení totiž není přípustná. Vedle toho stěžovatel uvádí obecné námitky, jimiž polemizuje se závazností odůvodnění rozhodnutí soudů a s odkazy na judikáty.

II.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[4] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není důvodné kasační stížnost odmítnout pro nepřípustnost.

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Stěžovatel sám sice své námitky nepodřadil pod žádný zákonem předvídaný důvod, nicméně je lze hodnotit tak, že brojí proti nezákonnosti napadeného usnesení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[7] Na úvod Nejvyšší správní soud uvádí, že netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Osvobození od soudních poplatků i právo na bezplatné zastoupení se váže k posouzení poměrů konkrétního účastníka. Nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků přitom vylučuje i právo na bezplatné zastoupení (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Za situace, kdy předmětem kasačního přezkumu je rozhodnutí (usnesení), jímž byla zamítnuta žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků, by trvání jak na podmínce uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, tak i na podmínce povinného zastoupení, znamenalo jen další řetězení téhož problému. Trvání na těchto podmínkách, vzhledem ke specifické povaze napadeného usnesení, by vedlo k popření cíle, který stěžovatel podáním žádosti sledoval

pokračování

a k popření vlastního smyslu řízení o kasační stížnosti, v němž má být zkoumán závěr o tom, zda stěžovatel měl být od soudních poplatků osvobozen či nikoliv (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, čj. 9 As 43/2007 - 77). Kasační stížnost lze tedy i při absenci těchto podmínek projednat a jedná se rovněž o kasační stížnost přípustnou.

[8] Předmětem přezkumu je usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud se v odůvodnění tohoto rozhodnutí proto zabýval pouze námitkami směřujícími proti tomuto rozhodnutí městského soudu.

[9] Městský soud shledal, že stěžovatel nesplnil jednu z podmínek pro přiznání osvobození od soudních poplatků stanovených v § 36 odst. 3 s. ř. s., a to prokázání nedostatku prostředků. Stěžovatel zaslal soudu pouze stručné prohlášení, které ovšem nebylo doloženo žádnými podklady prokazujícími jeho tvrzení. Nejvyšší správní soud přisvědčuje názoru městského soudu, že pokud stěžovatel pouze nekonkrétně uvedl, že výše jeho příjmů je přes 3.000 Kč měsíčně a tento údaj ničím nedoložil, nelze toto prohlášení považovat za dostatečný podklad pro přiznání osvobození od soudních poplatků.

[10] Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že účastník řízení je povinen uvést a prokázat veškeré skutečnosti rozhodné pro posouzení jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků. Pokud z uvedených údajů či obsahu spisu vyplýne, že jsou nevěrohodné, popřípadě neúplné, soud takovou žádost zamítne (viz rozsudek NSS ze dne 26. 8. 2009, čj. 1 As 39/2009 - 88, publ. pod č. 1962/2010 Sb. NSS). Bylo tedy na stěžovateli, aby unesl jak břemeno tvrzení, tak břemeno důkazní a konkrétně uvedl a věrohodně doložil, jaká je skutečná výše jeho aktuálních příjmů.

[11] V nyní posuzovaném případě stěžovatel nepředložil podklady, ze kterých by bylo možno ověřit jeho skutečné majetkové poměry, ani neodkázal na to, že dne 11. 6. 2013 uložil u správy městského soudu aktuální potvrzení orgánu hmotné nouze, jak uvádí ve své kasační stížnosti. Podle rozhodovací praxe zdejšího soudu přitom platí, že pokud žadatel doloží podmínky pro osvobození způsobem využitelným pro více souzených případů, je třeba, aby na tyto doklady v žádosti poukázal. Při hodnocení podmínek pro osvobození se soud musí zabývat i aktuálností těchto dokladů (viz rozsudek NSS ze dne 2. 5. 2012, čj. 2 As 55/2012 - 12).

[12] Stěžovatel se bránil tím, že v jiných řízeních bylo jeho prohlášení považováno za dostatečné. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že předpoklady pro osvobození od soudního poplatku je nutno posuzovat zcela konkrétně s ohledem na okolnosti existující v době vyměřování soudního poplatku (viz rozsudek NSS ze dne 14. 1. 2009, čj. 4 As 63/2008 - 105). Lze tak jednoznačně souhlasit s názorem městského soudu, že v případě, kdy stěžovatel ve stanovené lhůtě řádně nedoložil svoji aktuální majetkovou situaci, respektive svoji nemajetnost, je namístě tuto žádost zamítnout.

[13] Nad rámec Nejvyšší správní soud upozorňuje, že městský soud měl při zkoumání naplnění podmínek stanovených v § 36 odst. 3 s. ř. s. posuzovat také povahu sporu a způsob vedení řízení ze strany stěžovatele, kterému dle názoru zdejšího soudu nejde

o úspěšné dovedení řízení do konce, nýbrž se snaží o neustálé prodlužování sporu. Stěžovatel totiž vede mnoho dalších soudních řízení, které svým obsahem korespondují s nyní projednávanou věcí a jeho postup je *de facto* ve všech řízeních totožný. Potom nelze shledat důvod, proč by měla nést náklady takových řízení Česká republika formou institutu osvobození od soudních poplatků. Nemajetnost totiž nemůže být sama o sobě důvodem, aby se nemajetná osoba mohla volně a bez jakýchkoliv omezení realizovat v podávání četných podání k soudu (srov. rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2011, čj. 7 As 101/2011 – 66, dále rozsudek NSS ze dne 12. 7. 2012, čj. 5 As 10/2012 – 26). „*Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní spor vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich životní sféry), jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně*“ (viz rozsudek NSS čj. 7 As 101/2011 – 66, resp. rozsudek ze dne 6. 6. 2012, čj. 2 As 6/2012 – 12).

[14] Jako nedůvodnou je třeba zamítnout kasační námitku týkající se nesprávného poučení o možnosti podání opravných prostředků proti napadenému usnesení. Možnost podání kasační stížnosti proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků totiž vyplývá z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudek NSS ze dne 24. 10. 2007, čj. 1 Afs 65/2007 – 37, či ze dne 28. 7. 2011, čj. 8 As 65/2010 – 106). Stěžovatel má pravdu, že otázku přezkumu rozhodnutí o soudních poplatcích předložil 3. senát Nejvyššího správního soudu rozšířenému senátu tohoto soudu, neboť nesouhlasí s dosavadním vývojem judikatury v této oblasti. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu však v této věci zatím nerozhodl, proto se nyní soud přiklání k doposud zastávanému názoru Nejvyššího správního soudu, podle něhož lze proti rozhodnutí krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků podat kasační stížnost.

III.

Závěr a náklady řízení

[15] Kasační námitky uplatněné stěžovatelem nebyly Nejvyšším správním soudem shledány důvodnými a ani z přezkumu dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., jež Nejvyšší správní soud provádí vždy z úřední povinnosti, nevyplynul důvod, pro který by mělo být napadené usnesení městského soudu zrušeno. Kasační stížnost proto byla v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 s. ř. s., větou poslední, zamítnuta.

[16] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud dle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Toto právo by náleželo žalovanému, protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 14. listopadu 2013

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu